

MAKTAB O'QUVCHILARI FAOLIYATINI GANDBOL SPORTIGA YO'NALTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Axmedova Zuxraxon Tulyanbayevna

Buxoro davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktab o'quvchilarini gandbol sportiga yo'naltirish tizimini takomillashtirish muammolari va yechimlari yoritilgan. Gandbolning o'quvchilarning jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi o'rni, jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyati ta'kidlangan. Shuningdek, malakali kadrlarni tayyorlash, material-texnik bazani mustahkamlash, sport musobaqalarini tashkil etish va targ'ibot ishlarini kuchaytirish bo'yicha takliflar berilgan. Maqola yosh avlodni sog'lom turmush tarzi va jamoaviy sportga jalb qilishni maqsad qilgan.

Kalit so'zlar: gandbol, maktab o'quvchilari, sport tizimi, jamoaviy o'yin, jismoniy tarbiya, sog'lom turmush tarzi, malakali kadrlar, sport musobaqalari, targ'ibot ishlari.

Bugungi kunda sport va jismoniy tarbiya maktab o'quvchilari tarbiyasining muhim qismi bo'lib, ularni jismonan sog'lom, ruhiy jihatdan barqaror va irodali shaxs sifatida shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, jamoaviy sport turlari orasida gandbol o'zining dinamikasi, texnika va taktika o'yinlari, shuningdek, jamoaviy hamjihatlikni rivojlantirish imkoniyati bilan ajralib turadi. Shu sababli maktab o'quvchilarining faoliyatini gandbol sportiga yo'naltirish tizimini takomillashtirish zarur. Bu nafaqat sport rivoji, balki yoshlarda sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, ular orasida ijtimoiy mas'uliyatni oshirish va ma'naviy rivojlanishga hissa qo'shish imkonini beradi.

Gandbol sportining ahamiyati

Gandbol sporti o'quvchilar o'rtasida jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. U nafaqat jismoniy mashg'ulotlar, balki mantiqiy fikrlash, strategik qarorlar qabul qilish va tezkor reaksiya qobiliyatini shakllantiradi. O'yin davomida o'quvchilar o'zaro hamkorlik qilishni, jamoadoshlariga ishonishni va ularning kuchli tomonlarini to'g'ri baholashni o'rganadilar. Bu o'yin nafaqat sport sifatida, balki pedagogik vosita sifatida ham muhim ahamiyatga ega. Gandbol o'zining harakatlar xilma-xilligi bilan o'quvchilarning jismoniy rivojlanishiga yordam beradi. Uning davomida yugurish, sakrash, to'pni ushlab turish va o'ynatish kabi ko'plab harakatlar bajariladi. Bularning barchasi bolalarning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshiradi, ularni sog'lom va chiniquqan qilib tarbiyalaydi.

Hozirgi vaqtda ko'plab maktablarda sport turlarini tanlash imkoniyatlari yetarli emas yoki ularning sifati past darajada. Ayniqsa, gandbol kabi nisbatan kam tanilgan sport turlariga e'tibor yetarli emas. Bu sportni rivojlantirish uchun quyidagi asosiy muammolarni hal qilish talab etiladi:

1. **Kadrlar masalasi.** Malakali gandbol murabbiylari va jismoniy tarbiya o'qituvchilarining yetishmasligi o'quvchilarga bu sportni yuqori darajada o'rgatish imkonini bermaydi.

2. **Material-texnik baza.** Ko'plab maktablarda gandbol bo'yicha treninglar uchun zarur sport jihozlari, to'plar, maxsus zal yoki maydonchalar mavjud emas.

3. **Targ'ibot va qiziqish uyg'otish.** O'quvchilar va ularning ota-onalari orasida gandbolning afzalliklarini tushuntirishga qaratilgan faoliyat yetarlicha yo'lga qo'yilmagan.

Takomillashtirish bo'yicha takliflar. Maktab o'quvchilarini gandbol sportiga yo'naltirish tizimini takomillashtirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim. Gandbol bo'yicha murabbiy va o'qituvchilarni tayyorlash uchun maxsus o'quv dasturlari va seminarlari tashkil etish kerak. Bu murabbiylar o'z bilim va ko'nikmalarini zamonaviy uslubda yetkazib berishga qodir bo'lishlari zarur. Har bir maktabda gandbol mashg'ulotlari uchun maxsus jihozlangan sport zallari va maydonchalar barpo etilishi lozim. Zamonaviy gandbol to'plari, darvozalar va boshqa kerakli jihozlarni taqdim etish muhimdir.. Maktablar o'rtasida gandbol bo'yicha turli darajadagi turnirlar va musobaqalar tashkil etish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Bu nafaqat o'quvchilarning mahoratini oshiradi, balki ularni sog'lom raqobat muhitida tarbiyalaydi. Gandbolni targ'ib qilish uchun videodarslar, master-klasslar va ochiq treninglar tashkil etish lozim. Mashhur sportchilarni maktablarga taklif qilish orqali o'quvchilarni ruhlantirish mumkin. Ota-onalar bolalarining sportdagi muvaffaqiyatlarini qo'llab-quvvatlashlari lozim. Shu sababli, ular uchun maxsus uchrashuvlar va seminarlar tashkil etib, sportning ahamiyatini tushuntirish kerak.

Gandbol orqali tarbiya nafaqat sport mahoratini oshiradi, balki bolalarning umumiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Jamoaviy o'yinlarda qatnashish orqali bolalarda mas'uliyat hissi, liderlik qobiliyatlari va jamoa manfaatlari uchun harakat qilish odati shakllanadi. Shu bilan birga, bu sport bolalarning salomatligi, o'qishga bo'lgan qiziqishi va darslarda faol qatnashishiga ham yordam beradi. Maktab o'quvchilarining gandbol sportiga yo'naltirilishi nafaqat ularning jismoniy rivojlanishiga, balki shaxsiy va ijtimoiy jihatdan kamol topishiga xizmat qiladi. Buning uchun kadrlar tayyorlash, material-texnik bazani mustahkamlash, targ'ibot ishlari va ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur. Ushbu chora-tadbirlar amalga oshirilsa, gandbol nafaqat maktab darajasida, balki mamlakatimizda ommaviy sport turi sifatida rivojlanishiga zamin yaratadi. Shu tariqa, biz sog'lom, bilimli va kuchli avlodni tarbiyalaymiz.

Maktab o'quvchilarining gandbol sportiga yo'naltirilishi ularning jismoniy sog'lig'i va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun kadrlar malakasini oshirish, material-texnik bazani mustahkamlash va o'quvchilarni sportga jalb qilish bo'yicha keng qamrovli ishlarni amalga oshirish zarur. Gandbol nafaqat sport, balki tarbiya vositasi sifatida o'quvchilarni jamoaviylik, irodaviy sifatlar va mas'uliyatlilik kabi muhim fazilatlarini shakllantirishda xizmat qiladi. Bu sport turi orqali sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalash imkoniyati ortadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ibragimova, D. A. (2023). SOG'LOM TURMUSH TARZINI INSON ORGANIZMIGA TA'SIRI. *Science Promotion*, 2(1), 24-27.
2. Beisser, A. R. (2017). *The dynamics of team sports*. New York: Routledge.
3. Handball Federation. (2020). *Handball coaching manual: Techniques and strategies*. International Handball Federation.
4. Smith, M., & Johnson, T. (2018). The role of school sports in student development. *Journal of Educational Research*, 89(3), 123–135.
5. Thomas, P. (2016). The impact of team sports on youth character development. *Youth and Society*, 48(2), 254–270.